

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 12 juni 2018
Datum GS-besluit: : 28 augustus 2018

Vragen nr. 72

Vragen van de heer **D.J. van der Sluijs** (PVV) over mogelijk meer aanrijdingen met gestreste herten door afschot

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 12 juni 2018 door het lid van Provinciale Staten, de heer **D.J. van der Sluijs** (PVV), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

In een artikel van het Haarlems Dagblad¹ op 7 juni 2018 wordt gesteld dat door afschot, herten ten gevolge van stress op de loop gaan en er meer kans is op aanrijdingen met auto's, aangezien veel hekken langs de Zeeweg te laag zouden zijn. Het aantal aanrijdingen met herten zou ook zijn toegenomen, nadat met afschot is begonnen. Bovendien zou het afschieten weinig effect hebben op de omvang van de hertenpopulatie, aangezien er meer jongen worden geworpen op het moment dat er veel sterfte is; een natuurlijke reactie ter voorkoming van uitsterven.

De Partij voor de Vrijheid maakt zich zorgen over de gevolgen van afschot voor de verkeersveiligheid voor mensen en het welzijn van herten en daarom wil ondergetekende aan het College de volgende vragen stellen:

¹ "Jeugd wil actie tegen afschieten herten" (Haarlems Dagblad, 7-6-2018)

Afschieten herten leidde tot protest.

Jeugd wil actie tegen afschieten herten

Zandvoort * Ook tegen het afschieten van herten in de duinen bij Zandvoort willen de Veggie Squad kids zich verzetten. Het zou voor stress zorgen bij dieren en voor mensen tevens gevaarlijk zijn. Want, zo begrepen de kids Iris en Ramona, juist door dat afschieten gaan dieren op de loop. „Omdat veel hekken langs de Zeeweg te laag zijn, kunnen ze makkelijk tegen een auto aan knallen”, stelt Iris, die ook bij de

demonstratie van januari 2017 van de partij was. Van hertenfluisteraar Willem van der Sloot, met wie regelmatig contact is, begreep ze dat sinds er dieren afgeschoten worden het aantal aanrijdingen is toegenomen. Dat de hertenpopulatie niet echt slinkt, verbaast haar niet. „Om te kunnen overleven, gaan dieren zich juist extra voortplanten. Dan zou je ze nog beter kunnen steriliseren.”

Wat het voor actie wordt, is nog de vraag. Gezien eerdere squad-acties zal het zekere visuele elementen bevatten. Een filmpje bijvoorbeeld. „Ook willen we nog iets doen tegen tuincentra waar mensen veel te gemakkelijk een konijn kunnen kopen”, meldt Iris. „En als kinderen er niet meer maar omkijken, wordt het net zo gemakkelijk naar de opvang gebracht. Die zit daardoor overvol, al heb ik nu zelf twee opgehaald.”

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

INLEIDING ANTWOORDEN

Het besluit om het aantal damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen en het Nationaal Park Zuid-Kennemerland te verminderen, is genomen op basis van het door ons college eind 2015 goedgekeurde Faunabeheerplan Damherten in het Noord- en Zuid-Hollandse duingebied 2016-2020 (hierna Faunabeheerplan Damherten). Door het grote aantal damherten is niet alleen verkeersveiligheid en landbouwschade in het geding, maar hebben de natuurbeheerders ook schade aan flora en fauna in het duingebied geconstateerd. In het Faunabeheerplan Damherten wordt met betrekking tot het plaatsen van hekken geconcludeerd dat volledige omrastering van het gebied om zowel ecologische als landschappelijke redenen niet wenselijk is. Daarnaast kan sterfte door voedselgebrek en onnodig lijden van dieren ontstaan.

Vraag 1:

Klopt het dat het aantal aanrijdingen met herten is toegenomen, nadat is begonnen met afschot? Graag een gemotiveerd antwoord.

Antwoord 1:

Nee dat blijkt niet. Het jaarlijks aantal aanrijdingen vanaf 2011 fluctueert. Zo is het aantal aanrijdingen in 2014 (voor afschot) met 52 hoger dan de aanrijdingen in 2016 (42) en 2017 (47). Het aantal aanrijdingen is niet hoger nadat is begonnen met afschot in 2016.

Jaar	Aantal aanrijdingen
2011	48
2012	33
2013	17
2014	52
2015	30
2016	42
2017	47

Bron: Jaarverslag Faunabeheereenheid Noord-Holland²

Vraag 2:

Klopt het dat afschot weinig effect heeft op de omvang van de hertenpopulatie en dat het maar een tijdelijke oplossing is? Graag een gemotiveerd antwoord.

Antwoord 2:

Nee, dat klopt niet. Beheer door middel van afschot heeft wel degelijk effect op de omvang van de hertenpopulatie. Op basis van de meest recente telgegevens van damherten in de

---

²<https://www.faunabeheereenheid.nl/Portals/14/jaarverslagen/jaarverslag%202017%20FBE%20Noord%20Holland%20dig%20versie.pdf>

Amsterdamse Waterleidingduinen³ zien we dat de populatie sinds de jaren 90 een exponentiële groei doormaakt. Na de start van het damhertenbeheer in 2016 zien we dat er een afname van de populatie plaatsvindt. De huidige intensiteit van het beheer is slechts een tijdelijke oplossing tot de populatie is teruggebracht naar het streefaantal van 800 damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen en 200 in het Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Zodra dit is bereikt, zal dit aantal worden gehandhaafd via een beperkter afschot.

Vraag 3:

Hoe kan het dat veel hekken aan de Zeeweg te laag zijn, waardoor herten eroverheen kunnen springen? Is er voor de plaatsing van de hekken onderzoek gedaan naar de springhoogte van deze dieren? Zo nee, waarom niet? Graag een gemotiveerd antwoord.

Antwoord 3:

Wij gaan niet over de plaatsing van hekken. Hier gaan de lokale terreinbeheerders over, maar in lijn met onze beantwoording van uw eerdere statenvragen (zie de cursieve alinea in onderstaande vraag 4) geeft PWN aan dat de betreffende hekken niet dienen om wilde dieren als damherten tegen te houden, maar om paarden en koeien binnen het gebied te houden.

Vraag 4:

Ondergetekende stelde in mei 2017 ook schriftelijke vragen over afschot van herten⁴ en ten aanzien van hogere hekken antwoordde het College op blz. 4 van de beantwoording:

"In het Faunabeheerplan Damherten is geconcludeerd dat volledige omrastering van het PWN-gebied zowel ecologisch als landschappelijk niet wenselijk is. Daarnaast zijn hier hoge kosten aan verbonden. Wij, en ook PWN als beheerder, zijn dus niet voornemens om nieuwe of hogere hekken te plaatsen."

Deelt u de mening dat in het belang van de verkeersveiligheid voor mensen en het welzijn van de herten, wel zo snel mogelijk op inmiddels bekende risicovolle locaties hogere hekken moeten komen? (dus geen volledige omrastering)
Graag een gemotiveerd antwoord.

Antwoord 4:

Nee, wij delen uw mening niet. Zie het antwoord op vraag 3. Overigens is sinds de beantwoording van uw eerdere statenvragen de natuurbrug Zeepoort gerealiseerd, inclusief hogere toeleidende hekken, hetgeen zowel de verkeersveiligheid voor mensen als ook het welzijn van herten ten goede komt.

Vraag 5:

In het artikel wordt als alternatief voor afschot sterilisatie genoemd. (vorm van anticonceptie) Ten aanzien van anticonceptie antwoordde het College op eerdergenoemde vragen van ondergetekende op blz. 5 van de beantwoording:

"In het nu geldende Faunabeheerplan Damherten is geconcludeerd dat er de afgelopen jaren op het gebied van geboortebeperving geen nieuwe ontwikkelingen zijn geweest die toegepast kunnen worden. Andere maatregelen, zoals het inzetten van natuurlijke vijanden en anticonceptie en het wegvangen en verplaatsen van de dieren zijn nauwkeurig onderzocht maar niet haalbaar of dieronvriendelijk gebleken."

In Zuid-Afrika is een gerenommeerde deskundige, namelijk de heer Hendrik Jan Bertschinger,

---

³<https://awd.waternet.nl/media/dossierdamherten/pdf/Aantal%20damherten%20en%20reeën%20AWD%20maart2018.pdf>

⁴ <https://ibabsonline.eu/LijstDetails.aspx?site=NoordHolland&ListId=0d2cd4cf-37ed-4620-92ee-97d01507e23c&ReportId=c05589d2-0581-4a32-a9a0-c22e4eac90fb&EntryId=7cfd7e87-1995-400c-b7ca-3f9787aee8a3&searchtext=>

die een aantal jaar geleden een nieuwe prikpil heeft ontwikkeld die 100% effectief is⁵. Vrouwelijke dieren krijgen via darts een vloeistof ingespoten waarin de schaal van dierlijke eicellen is verwerkt, waardoor zij niet kunnen worden bevrucht. Voordeel van het gebruik van darts is dat het kuddeverband behouden blijft en het natuurlijke gedrag niet wordt verstoord. Dhr. Bertschinger wist met deze methode met succes te grote populaties grazers over een aantal jaren te reduceren.

Is deze succesvolle nieuwe prikpil ook onderzocht met betrekking tot het momenteel geldende Faunabeheerplan Damherten? Zo nee, waarom niet en bent u bereid dit zo snel mogelijk te doen, al dan niet in combinatie met een pilot project? Graag een gemotiveerd antwoord.

Antwoord 5:

Het onderzoeken naar de eventuele toepasbaarheid van de door u genoemde methode is de verantwoordelijkheid van de terreinbeheerders. Wij hebben van hen begrepen dat de specifiek door u genoemde methode van Bertschinger niet is onderzocht. Wel is zoals aangegeven in de beantwoording van de vragen gesteld in mei 2017 is anticonceptie wel onderzocht, maar niet haalbaar gebleken. De reden hiervan is dat een prikpil praktisch niet uitvoerbaar is. In onderzoeksrapporten van Alterra uit 2010⁶ & 2016⁷ naar het gebruik van anticonceptiemiddelen bij het beheer van damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen wordt geconcludeerd dat voor een succesvolle controle van het aantal herten door middel van anticonceptie, circa 80% van de hinds behandeld dient te worden. Tegelijkertijd moet herhaaldelijke toediening voorkomen worden om een overdosering van het middel te voorkomen. Om deze redenen is het praktisch niet mogelijk de dieren selectief in te spuiten omdat de grote aantallen herten niet individueel te onderscheiden zijn. Daarnaast is de toepassing van een prikpil geen oplossing voor het op korte termijn terugbrengen van de populatie damherten. Tenslotte is het toedienen of toepassen van middelen die hormonen bevatten in gebieden die ook waterzuivering en veilige drinkwatervoorziening tot doel hebben ongewenst.

Vraag 6:

Kunt u gedetailleerd aangeven wat vandaag de dag de haalbaarheid en effecten zouden zijn voor de omvang van de hertenpopulatie, het welzijn van de herten en de verkeersveiligheid voor mensen, als anticonceptie (waaronder sterilisatie) wordt toegepast? Graag een gemotiveerd antwoord.

Antwoord 6:

Zie ons antwoord op vraag 5.

---

⁵ <https://www.trouw.nl/home/nieuwe-prikpil-kan-ruimte-scheppen-in-oostvaardersplassen~a425f4d4/>

⁶ Kuiper, M.W. & Van Wieren, S.E. (2010) Contraceptie als methode in het beheer van hoefdierpopulaties. Resource Ecology Group, Wageningen Universiteit

⁷ Lammertsma, D.R. & Jansman, H.A.H. (2016) Quickscan Contraceptie Hoefdieren. Alterra Wageningen UR – Team Dierecologie.